

تعبیرات مبالغه آمیز و استعمالات مجازی

اگر کسی بگوید: "من هزار مرتبه به فلانی تذکر داده ام"، این مبالغه است و یقیناً مراد هزار مرتبه نیست. بلکه مقصود این است که مکرر به او گفته ام. پس اگر این حرف مطابق با واقع باشد، یعنی مکرر به او گفته باشد، این دروغ نیست. همچنین در مجازگویی؛ مثل اینکه بگویید: "شیری در میدان جنگ تیراندازی می کرد" یا در کنایات، آنجایی که جمله ای را می گوئید و لازم آن را قصد می کنید که معنای کنایه است؛ مثلاً بگویید: "فلانی همیشه در خانه اش باز است" که مراد، کرم و سخاوت و مهمان نوازی اوست. (نه این که واقعاً همیشه در خانه اش باز باشد). این اخبار خلاف واقع نیست؛ زیرا در تحقق عنوان کذب، شرط، عدم تطابق مراد با واقع است؛ چون مراد شما در اینجا از آن مبالغه که گفتید "هزار مرتبه"، تکرار است، و این تکرار هم مطابق با واقع است، بنابراین خبر صدق است. همچنین در سایر مثال ها. البته اگر برای کنایه یا مجاز، قرینه ای باشد مستمع همین معنا را می فهمد. اما اگر قرینه ای نباشد، مراد را درست نمی فهمد. اما در هر دو صورت کذب نیست. (مکاسب محرمة، ج ۴۰۵، ص ۵)